

Węgrów, 21.03.2022 r.

STAROSTA WĘGROWSKI

AS.0003.1.2022

**Pani
Lidia Siuchta
Radna Powiatu Węgrowskiego**

W odpowiedzi na Pani interpelację z dn. 6.03.2022 r. wyjaśniam, co następuje:

Obecnie w powiecie węgrowskim funkcjonuje 15 aptek ogólnodostępnych, z czego 7 w samym Węgrowie. Wszystkie mają obowiązek pracy zgodnie z harmonogramem corocznie określonym w drodze uchwały przez radę powiatu. Ustalanie ww. harmonogramu jest zadaniem nałożonym na radę przez art. 94 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2021 r., poz. 1977 ze zm.). Rozkład godzin pracy aptek ogólnodostępnych na terenie powiatu musi zapewniać mieszkańcom dostęp do świadczeń udzielanych przez apteki w dni powszednie, niedziele, święta a także w porze nocnej.

Procedura ustalania harmonogramu określona w ustawie przewiduje opiniowanie projektu uchwały w sprawie rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych przez wójtów i burmistrzów z terenu powiatu oraz przez samorząd aptekarski. Nie ma natomiast przewidzianego prawem obowiązku zasięgnięcia opinii właścicieli aptek. Mimo tego, w ramach tzw. dobrej praktyki i uznając, że ustalenie harmonogramu dyżurów przez radę powiatu i niejako narzucenie go aptekom powodowałoby tworzenie tzw. martwego prawa, gdyż postanowienia uchwały nie byłyby wprowadzane w życie Zarząd Powiatu Węgrowskiego występuje do właścicieli aptek o określenie godzin pracy i harmonogramu dyżurów na kolejny rok kalendarzowy. Zwracając się z prośbą, by to oni ustalili harmonogram pracy w porze nocnej i dni świąteczne, Zarząd Powiatu Węgrowskiego ma na celu uzyskanie rozwiązania dobrego dla obu stron, tzn. takiego które umożliwiłoby prawidłową realizację obowiązku określonego art. 94 przywołanej ustawy, a jednocześnie byłoby korzystne dla aptek, ponieważ właściciele tak określiliby częstotliwość dyżurów, by dla ich placówek nie było to nadmiernie uciążliwe. Właściciele aptek z Węgrowa rokrocznie przedkładają harmonogram, który opracowują na swoim zebraniu natomiast apteki z pozostałych gmin wprost odmawiają pełnienia dyżurów powołując się na problemy kadrowe a także na brak zasadności tychże dyżurów.

Niestety, od kilku lat problem dotyczący dyżurów nocnych narasta, ponieważ ich pełnienia odmawia FARMACJA CHOMA Sp. J. będąca właścicielem trzech aptek w Węgrowie. Spółka ta co roku występuje z pismami, w których zawiadamia, że wstrzymuje pełnienie dyżurów nocnych przez należące do niej apteki w Węgrowie a spowodowane jest to m.in. trudnościami z obsadą kadrową a w ostatnich dwóch latach także stanem pandemii COVID-19. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę na to, że przepisy ustawy z dnia 6 września 2001 Prawo farmaceutyczne (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1977 ze zm.) nie obejmują upoważnienia dla podmiotu prowadzącego aptekę do samowolnej zmiany godzin jej pracy. Uchwała Nr XLIV/290/2021 Rady Powiatu Węgrowskiego z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie ustalenia rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych na terenie powiatu węgrowskiego na 2022 rok nie została zmieniona, w związku z czym apteki nadal zobowiązane są do pracy w dni powszednie w godzinach ustalonych ww. uchwałą i do pełnienia dyżurów nocnych i świątecznych zgodnie z określonym w powyższej uchwale harmonogramem i w określonych w niej godzinach. Zmiana harmonogramu wymaga dopełnienia całej procedury określonej w ustawie Prawo farmaceutyczne i przewidzianej dla uchwalenia aktu prawa miejscowego. Wspomniane w interpelacji zaprzestawanie dyżurów i odsyłanie przez aptekę, która powinna je pełnić do apteki na ul. Strażackiej odbywa się bez wiedzy i zgody samorządu powiatu węgrowskiego. Ponadto do chwili obecnej przepisy rangi ustawowej dotyczące ustalania rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych ani

określających, czym jest praca w porze nocnej nie zostały zmienione. Również ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych ani akty wykonawcze do niej nie obejmują swoim zakresem możliwości zmian godzin pracy aptek. W związku z powyższym w dalszym ciągu świadczenie usług farmaceutycznych przez apteki musi uwzględniać dostępność dla klientów w całej porze nocnej, w dni świąteczne i wolne od pracy.

Wspomniane wyżej zawiadomienia LM FARMACJA CHOMA kierowane są pod obrady Zarządu Powiatu, który nie wyraża zgody na wstrzymywanie pełnienia dyżurów i wystosowuje do Spółki żądanie, by jej apteki realizowały postanowienia aktu prawa miejscowego, jakim jest uchwała w sprawie ustalenia rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych na terenie powiatu węgrowskiego. W każdym przypadku o sprawie zawiadamiany jest Mazowiecki Inspektorat Nadzoru Farmaceutycznego. Zarząd Powiatu ze zrozumieniem podchodzi do problemów kadrowych, jednakże takie problemy mają też inne apteki w Węgrowie a mimo tego wywiązują się z obowiązku dyżurów. Nie można tu robić wyjątków, gdyż w powiecie musi być co najmniej jedna apteka czynna w nocy i w święta a wyrażenie zgody Spółce LM FARMACJA CHOMA spowodowałoby, że pozostałe apteki też nie zechcą dyżurować.

Opisane wyżej działania podejmowane przez Zarząd Powiatu są jedynymi dopuszczalnymi w obecnym stanie prawnym. Ustawa Prawo farmaceutyczne nakłada na radę powiatu obowiązek ustalania rozkładu godzin pracy aptek a jednocześnie nie przewiduje żadnego instrumentu prawnego, który umożliwiłby kontrolę jego realizacji i pozwalał na ewentualne wyciąganie konsekwencji w przypadku braku tej realizacji. Nie ma także żadnych przepisów, które pozwalałyby na finansowanie dyżurów nocnych i świątecznych przez samorząd powiatu. Ponadto, co ważne, samorząd powiatu nie ma żadnego wpływu na ceny obowiązujące w danej aptece. Apteka jest podmiotem prywatnym i to jej właściciel ustala ceny oferowanych przez nią produktów i to do właściciela jako pracodawcy należy zapewnienie zatrudnionym przez siebie pracownikom wynagrodzenia za pracę – także w porze nocnej i w święta. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy w wyroku z dnia 17 października 2012r. sygn. akt II SA/Bd 632/12 orzekł, że z realizacji ustawowego obowiązku zapewnienia dostępności świadczeń farmaceutycznych w porze nocnej nie mogą zwalniać warunki pracy konkretnej apteki, w tym trudności w organizacji pracy w porze nocnej i dni wolne od pracy. Podkreślenia wymaga, że ustawodawca, nakładając na apteki ogólnodostępne, będące placówkami ochrony zdrowia publicznego, obowiązek świadczenia usług farmaceutycznych przez uprawnione osoby (farmaceutów), nie uzależnił wykonywania tych obowiązków od indywidualnych warunków funkcjonowania danej placówki, czy też liczby zatrudnionych w niej pracowników. Zobowiązał natomiast kierownika apteki ogólnodostępnej do takiej organizacji pracy w aptece (art. 88 ust. 1 w związku z ust. 5 Prawa farmaceutycznego), by ta placówka ochrony zdrowia publicznego mogła wykonywać usługi farmaceutyczne, o których mowa w art. 86 ust. 2 Prawa farmaceutycznego. Przyjęcie odpowiednich rozwiązań, zapewniających właściwą realizację ustawowych obowiązków, jest warunkiem prowadzenia działalności gospodarczej w sposób zgodny z prawem". Ponadto w wyroku z dnia 22 maja 2018 r. sygn. akt III SA/Kr 168/18 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie stwierdził: „Każdy podmiot decydujący się na prowadzenie regulowanej działalności aptekarskiej, powinien mieć świadomość, że taką działalność należy prowadzić również zgodnie z przepisami prawa miejscowego, w tym uchwałami podejmowanymi na podstawie art. 94 ust. 2 Prawa farmaceutycznego. Jednym z takich obowiązków może być obowiązek pełnienia dyżurów w porze nocnej lub w dni wolne od pracy. Z tego obowiązku nie mogą zwolnić szczególne warunki pracy konkretnej apteki, np. liczba zatrudnionych w niej osób lub kwestia osiąganego w takich porach pracy apteki wyniku ekonomicznego."

Poruszony w interpelacji problem dotyczy nie tylko powiatu węgrowskiego. Mierzą się z nim samorządy w całej Polsce. W wielu przypadkach sprawy trafiają na drogę sądową. Od wielu lat gremia takie jak Związek Powiatów Polskich, konwenty powiatów poszczególnych województw występują do ustawodawcy z wnioskami o dokonanie niezbędnej nowelizacji ustawy Prawo farmaceutyczne. W ostatnich miesiącach pojawił się projekt nowelizacji ww.

ustawy, zakładający zmianę systemu dyżurów nocnych. Zgodnie z nim dyżur pełniony byłby w godz. 21.00 – 23.00 i finansowany przez NFZ. Dopuszczona byłaby także możliwość pełnienia dyżuru po godzinie 23.00, ale w tym przypadku środki na jego sfinansowanie pochodziłyby z budżetu powiatu. Jednakże na razie jest to tylko projekt i trudno stwierdzić, czy będzie on wprowadzony w życie.

Reasumując, problem z realizacją uchwalonego harmonogramu dyżurów aptek jest znany Zarządowi Powiatu Węgrowskiego. W ocenie Zarządu Powiatu odmowa pełnienia dyżurów przez apteki nie zasługuje na akceptację w sytuacji, w której liczy się bezpieczeństwo, zdrowie i życie pacjentów. Przedsiębiorcy decydujący się na prowadzenie apteki (już na etapie składania wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenia apteki) powinni mieć świadomość obowiązków i zadań ciężących na aptecę, jako jednym z kluczowych elementów ochrony zdrowia. Podejmując się prowadzenia apteki, biorą na siebie odpowiedzialność za przestrzeganie tych obowiązków.

Rozwiązanie zgłaszanego przez Panią problemu wymaga jednak działań legislacyjnych, które doprowadzą do nowelizacji ustawy Prawo farmaceutyczne.

STAROSTA

Ewa Bełzjak